

УДК 378 (37.036)

ШЛЯХИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ

Зарішняк І.М., к.пед.н.

Вінницький інститут економіки THEU

В умовах подолання економічної кризи на перше місце поряд з політичними та економічними проблемами виходять соціальні та гуманістичні. Прискорюються процеси дезінтеграції в різних сферах людського життя, зокрема в системах соціально-культурних цінностей, моральних пріоритетів, світоглядних спрямувань тощо. На тлі фінансових проблем оголилися приховані людські якості, такі як брутальність, безкультурність, мовна вульгаризація, відсутність естетичної культури. Велику роль у збереженні морального здоров'я суспільства, його духовності відіграє естетичне виховання майбутніх економістів.

Дослідження літературних джерел з проблеми естетичного виховання підростаючого покоління засвідчило недостатність вивчення цього питання серед такої вікової та соціальної групи як студентство. На наш погляд, саме сьогодні звернення до естетичного виховання студентів є дуже доречним.

Питання засобів та методів естетичного формування майбутніх фахівців досліджено педагогами, мистецтвознавцями і філософами, зокрема Н.П.Волковою, М.Ф.Фіцулою, В.О.Лозовим, М.П.Колесніковим, О.В.Шило, шляхи естетичного виховання студентів розглядають С.М.Повторєва, В.М.Піча, В.П.Савельєв та ін. Багатозначність виділеного питання і недостатнє висвітлення у науково-педагогічній літературі дозволило нам звернути увагу на шляхи естетичного виховання студентів-економістів.

Метою нашого дослідження є уточнення шляхів впливу на формування естетичних смаків студентів-економістів.

Проведений нами аналіз сучасного стану естетичного виховання студентів економічних закладів освіти констатує очевидні прогалини в естетичному вихованні студентів. Останні, зокрема, виявляють інтерес до кіно, телебачення та естрадної музики, що започатковане доступністю та популярністю так званої масової культури. Так 92,5% опитаних студентів нашого ВНЗ за останній період не відвідували театру, тільки 26,5% студентів відвідали протягом місяця музеї, а 2% опитаних взагалі не відвідували музею [4, с.312-313]. Натомість 89% опитаних студентів як першого так і другого курсів вважають необхідним формування у них естетичних смаків. Серед найбільш застосовуваних шляхів естетичного виховання в нашому інституті студенти назвали екскурсії на природу та до музеїв (відповідно 88% студентів першого курсу та 78% студентів другого курсу), організацію концертів, виступи самодіяльності (57% і 48%), ознайомлення з різними видами образотворчого мистецтва, 52% студентів першого курсу, прослуховування музики, 28% студентів першого курсу, тоді як студенти другого курсу назвали відвідування театру (79% студентів другого курсу і тільки 18% опитаних першокурсників) [1, с.316].

Виходячи з результатів анкетування, а також в процесі педагогічного спостереження було зроблено висновки, що байдужість студентів до мистецтва, споживацький характер їх запитів можна пояснити невідповідністю до художнього сприймання творів, відсутністю знань та умінь здійснення естетичного аналізу, нерозвиненістю почуттів тощо. Дослідники зазначають, що «...естетичні орієнтації студентської молоді значною мірою формуються під впливом основних засад культури постмодернізму, в межах якої відбуваються зміни парадигм, значні перетворення у менталітеті» [2, с.263]. Зокрема, у «постмодерному мистецтві домінуючими стали теми безумства, сексу, серійних вбивств, садизму, мазохізму, звірячої жорстокості, жахів, наркоманії, стосунків у в'язницях, життя повій та ін.» [2, с.265]. На цьому фоні науковці визначають деякі шляхи впливу на формування естетичних смаків молоді:

Забезпечення спадкоємності в естетичному вихованні студентської молоді.

Використання під час занять з гуманітарних дисциплін (релігієзнавства, історії вітчизняної культури, культурології, естетики, історії мистецтва та ін.) досвіду естетичного виховання античності, християнської релігії і Церкви.

Опора на національні традиції і зразки у ділянці естетичного.

Відновлення освітянських традицій минулого, національних традицій і набутого поколіннями досвіду навчання і виховання.

Творче використання для естетичного виховання студентської молоді нових методів навчання, створених в межах постмодернізму.

Використання у виховному процесі постмодерної орієнтації на відчутне та емпіричне.

Різноманітність форм естетичного виховання студентської молоді (гуртки, творчі завдання, виставки, екскурсії тощо) [2, с.271-273].

Аналіз теоретичних джерел дозволяє стверджувати, що естетичне виховання, це процес формування відчуттів в області прекрасного. Прекрасне оточує нас у праці, побуті, навчанні, мистецтві, природі, поведінці тощо. У цьому сенсі «суть естетичного виховання полягає у формуванні здібностей пов-

ноцінного сприйняття і правильного розуміння прекрасного в мистецтві і житті, у виробленні естетичних понять, смаків та ідеалів, у розвитку творчих завдатків і обдарувань в області мистецтва» [3, с.163]. Оскільки одним із засобів естетичного виховання є мистецтво, то зміст естетичного виховання повинен охоплювати вивчення студентами різних видів і жанрів мистецтва та їх особливостей; оволодіння знаннями та вміннями здійснення естетичного аналізу; висловлювання власних думок та формування естетичних поглядів; формування естетичного смаку, пов'язаного із переживанням прекрасного. Саме вирішення багатьох із цих питань має забезпечити вивчення гуманітарного курсу «Культурологія».

Естетичне виховання майбутніх економістів передбачає формування естетичних потреб в області прекрасного, в збагненні художніх цінностей суспільства. Тому одним із важливих елементів змісту естетичного виховання є розвиток художніх сприймань. Для реалізації цієї умови під час вивчення дисципліни ми формуємо необхідні теоретичні знання з обов'язковим використанням ілюстрації та демонстрації репродукцій картин відомих художників, архітектурних шедеврів різноманітних стильових напрямків, прослуховуємо музичні фрагменти з естетичним аналізом досліджуваного явища. Великий виховний потенціал має мова, тому доречно цитування поетичних рядків відомих українських та російських поетів, для творчих завдань ми підбираємо прозові та поетичні твори М.Гоголя, М.Коцюбинського, Лесі Українки, Є.Маланюка, М.Рильського та ін. При вивченні дисципліни звертаємо увагу студентів на красу рідної природи, що химерно поєднує в собі безмежність просторів, бірюзовий перебіг річок, неповторну гамму пташиного співу, пробудження природи весною, золотаво-багряне різнобарв'я осені. Іскристо-білосніжне осліплення морозного ранку, жагучо-теплу привабливість літа. Це сприяє розумінню необхідності естетичного освоєння дійсності. Важливим змістовим компонентом естетичного виховання є залучення студентів до художньої творчості, розвиток їх схильностей і здібностей до музики, образотворчого мистецтва і літератури. Естетичне ставлення до навколишнього світу визначає потребу особистості захоплюватися як незвичайністю та красою самого предмета, явища, що перетворюється, так і засобами їх зміни, результатами творчості в цілому, а також відчувати естетичну насолоду від самого творчого процесу. Студенти розвивають естетичні думки та поглиблюють погляди при написанні творів, усному та письмовому рецензуванні творів літератури, музики, театральних постанов, кінофільмів та художніх виставок. Все це враховано нами при плануванні курсу і входить до як до аудиторної, так до самостійної роботи студентів.

Виключно гострою проблемою є формування повноцінних художніх смаків, вміння відрізнити справжні високохудожні твори від примітивного ремісництва. Тому ми звертаємо увагу на стильові особливості образотворчого мистецтва, жанрове різноманіття художніх творів. На заняттях студенти аналізують класичні зразки світового та вітчизняного мистецтва, знайомляться з явищами модернізму та постмодернізму. Це дає їм змогу порівняти популяризовану засобами масової інформації західну музику і кінофільми з вітчизняними та класичними здобутками культури. Необхідність відчуття краси і гармонії справжнього витвору мистецтва, прояв художньої вимогливості, ось яким має бути результат формування естетичного смаку. Причому це стосується не тільки мистецтва. Характеризуючи людину, оточуючі завжди дають оцінку її смакам: «гарний смак», «поганий смак» тощо. Зауважимо, що смак, це здатність людини до сприймання та оцінки естетичних якостей явищ та предметів і розмежування прекрасного від потворного. Так от, смак має бути у всьому: у висловлюванні власних думок, у зовнішньому вигляді, в організації дозвілля, робочого місця, поведінці тощо. Задля цього потрібно естетизувати всі сфери життя студентів.

Одночасно і в органічній єдності з розвитком естетичних потреб, понять і смаків необхідно звертати серйозну увагу на естетику поведінки студентів. Ця робота проводиться як в системі аудиторних занять, так і в позааудиторний час. На заняттях відпрацьовується культура дотримання тиші і порядку, дбайливе ставлення до книг, меблів і навчального устаткування, доброзичливість і ввічливість між студентами. Все це є важливою складовою естетики поведінки студентів. Важливе значення для виховання естетики поведінки мають бесіди про етикет у навчальному закладі, діловій обстановці, про культуру мови, про зовнішній вигляд людини, стиль і манери, ознайомлення із сучасною модою в одязі, взутті і зачісці. Звертати увагу потрібно на попередження від утрирування і спотворення моди. З цією метою можна організовувати зустрічі з модельєрами, стилістами, перукарями. Так студенти зможуть усвідомити проблеми моди і поведінки, уникнути ультрамодних захоплень, збагатити естетичну культуру.

На основі аналізу теоретичних джерел, педагогічного опитування студентів та цілеспрямованого спостереження ми зупинилися на визначенні таких шляхів естетичного виховання студентів-економістів:

Формування у студентів художньо-естетичних потреб, уявлень і смаків на заняттях з гуманітарних дисциплін (зокрема культурології, історії української культури, філософії, соціології, української мови та ін.) шляхом використання наочних методів, збагаченням змісту матеріалу поетичними та прозовими рядками відомих поетів та письменників, використовуючи виховний потенціал рідної мови; опорою на образи, навіть віртуальні; цілеспрямованим розвитком почуттєвої сфери студентів. Розвитку естетичних думок сприяє написання та рецензування творів, театральних постановок, художніх виставок. Відвідування музеїв, театрів, художніх виставок, екскурсій на природу сприятиме розвитку естетичних сприймань студентів.

Залучення студентів до художньої творчості і розвиток їх здібностей в області літератури, музики та образотворчого мистецтва. Цьому сприяють створення аматорських студій відеозапису, гуртків самодіяльності, театру «вільного мистецтва», організація концертів, виставок студентських робіт тощо.

Формування естетики поведінки студентів: дотримання етикету в навчальному закладі, естетизація власних висловлювань, естетизація робочого місця; формування уміння підбирати одяг, зачіску, макіяж. Для останнього можна організувати зустрічі з модельєрами, стилістами, перукарями, проводити презентації, художньо-творчі конкурси професійного іміджу тощо. Для розвитку естетичних сприймань студентів повинні бути естетично оформлені приміщення навчального закладу, естетизована територія інституту. Задля реалізації цієї умови можна залучити студентів до оформлення аудиторій, прибирання території тощо.

Опора на кращі національні традиції і зразки в області естетичного - «Не знаємо минулого, не буде майбутнього»: створення в інституті міні-музею української культури, картинної галереї, проведення виставок рукотворних робіт минулого і сучасного, зустрічі з відомими діячами науки, мистецтва, народної творчості тощо.

Збільшення, а не зменшення обсягу дисциплін гуманітарного циклу, тому що тенденція сьогодення призводить до уніфікації освіти, мінімалізації національної складової і деградації не тільки естетичної складової виховання, а подекуди й морального здоров'я молоді в цілому.

Література

1. Войтенко В. Актуальність естетичного виховання економічних кадрів // Науково-дослідна робота студентів і формування особистості майбутнього вченого, фахівця високої кваліфікації. Зб. матеріалів студентської наукової конференції. Вінниця, 15 квітня 2008 р. Том 3.-Вінниця: ВІЕ ТНЕУ, 2008.-320 с.-С. 315-317.
2. Етика та естетика: Навчальний посібник / За ред. В.Л.Петрушенко.-Львів: Видавництво «Новий світ-2000», 2008.-304 с.
3. Культурологія: Навчально-методичний посібник для студентів негуманітарних спеціальностей / укладач Зарішняк І.М.-Вінниця: ВІЕ ТНЕУ, 2008.-173 с.
4. Мачушенко І. Аналіз сучасного стану естетичного виховання студентів економічних закладів освіти// Науково-дослідна робота студентів і формування особистості майбутнього вченого, фахівця високої кваліфікації. Зб. матеріалів студентської наукової конференції. Вінниця, 15 квітня 2008 р. Том 3.-Вінниця: ВІЕ ТНЕУ, 2008.-320 с.-С.312-315.

УДК 342.352(050)

РОЗВИТОК СИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ

Іщук Є. М.

Вінницька міська рада

Постановка проблеми. Конституція України визначає обсяг прав і законних інтересів громадян, реалізація яких є основним завданням держави, виконання функцій якої покладено на органи влади. Кожен громадянин України, особа без громадянства, іноземець, а також суб'єкт господарювання мають право звернутись до таких органів для реалізації своїх визначених Конституцією та законами України прав та законних інтересів. І таке право не може ставитись під сумнів та не може бути обмеженим.

На початку 2006 року Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням від 15.02.2006 року №90-р схвалив Концепцію розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, яка визначила основні положення з питань надання адміністративних послуг: визначення поняття «адміністративна послуга», їх (послуг) основні ознаки та риси.

27 червня 2007 року Уряд своїм розпорядженням №494-р затвердив план заходів щодо реалізації зазначеної Концепції, який передбачав, зокрема: проведення «інвентаризації» адміністративних послуг, що надаються органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в Україні, визначення переліків платних адміністративних послуг та підставності і обґрунтованості стягнення такої плати, проведення аналізу суб'єктів надання таких послуг з метою визначення підставності та доцільності делегування окремих повноважень із надання адміністративних послуг окремим суб'єктам господарювання (державним підприємствам, центрам тощо), підготовку пропозицій щодо законодавчого врегулювання питання про передачу повноважень центральних органів виконавчої влади стосовно видачі документів дозвільного характеру на місцевий рівень, розроблення та подання пропозицій щодо унорму-